

Institutt for medie-, kultur- og samfunnsfag (IMKS)

Type institusjon:

Institutt ved Universitetet i Stavanger

http://www.uis.no/studietilbud/media_kultur_og_samfunn

Fagdisipliner representert:

Journalistikk og medieproduksjon, kunsthistorie, arkeologi, geografi, sosiologi, filosofi, sosialantropologi

Antall forskere/vitenskapelig ansatte:

60 (inkludert stipendiater og stilling II)

Antall forskere på kulturarvrelaterte prosjekter:

5 forskere på kulturarvrelaterte prosjekt.

Disse 5 representerer disipliner som kunsthistorie, arkeologi, geografi og sosiologi

Faglige prioriteringer/strategiske planer:

Instituttet har nylig vedtatt en handlingsplan som vektlegger å *tilrettelegge for en styrket videreføring av kritisk tenkning og forvaltning om steds- og byforming, estetikk og arkitektur og å styrke forskningsprogrammet Urbanitetens transformasjoner.*

Eksempel på forskningsprosjekter:

Prosjektet "Urbanitetens transformasjoner"

Dette prosjektet har flere delprosjekter:

Arkitekturens iscenesettelse og retorikk i Stavangerregionen.

Det fokuseres på hvordan arkitektur i urbane og suburbane strøk i Stavangerregionen gjennom utforming, materialbruk og stil, gir uttrykk for sosiokulturelle forhold og verdier i perioden fra midten av 1960-tallet da Stavanger ble Norges oljehovedstad, til i dag da Stavanger etablerer seg som kulturhovedstad. Denne prosessen er lesbar både i formspråk, i omtale av bygningene og i markedsføringen av boligene, og kommuniserer klasseidentitet og nasjonal og regional identitet i møte med internasjonalisering og globalisering.

Ansvarlig: Hild Sørby

Globalisering, neoliberalisering og urbanisering i Stavangerregionen

Prosjektet fokuserer på hvordan sammenhenger mellom globalisering, neoliberalisering og urbanisering har etablert en ny begrepsliggjøring av by og endret betingelser for produksjon, reproduksjon og diskursiv konstruksjon av det urbane. Prosjektet søker å analysere hvordan globalisering og neoliberalisme aktiviserer og legitimerer interurban konkurranse med det mål å tiltrekke kapital og kreativitet, og utlede en diskusjon om hvordan kultur, næring og kapital har blitt en ideologisk treenighet der slike allianser hjemler sin praksis. Målet er å tydeliggjøre hvordan globalisering og politisk desentralisering har forsterket Stavangerregionens politiske og økonomiske autonomi, samtidig som regionen har blitt mer eksponert for interurban konkurranse. Prosjektets forskningsanliggende er en problematisering av hvordan denne utfordringen i stor grad møtes gjennom kulturførende og kunnskapsprofilerte strategier både på et diskursivt og materielt nivå.

Ansvarlig: Lise Nordenborg Myhre

Kulturvernets diskursive produksjon og reproduksjon av byrom som steder for verdisetting og minnepolitikk

Prosjektets søker å belyse hvordan kulturminner som materiell kultur og fortellinger inngår i prosessene omkring produksjon og reproduksjon av byrom, deres rolle og mulighetsbetingelser. Prosjektet har en klar innretning mot drøfting av verdisetting hvor både estetisering og kulturarvens rolle i produksjon og reproduksjon av kollektive minnesteder får en plass. Prosjektets materiale omfatter primært byrommene Torget og Nytorget i Stavanger og de diskurser de inngår i. Eventuell diskrepans mellom forvaltningsbasert verdisetting på ulike nivåer, og den verdiorientering som utvikles lokalt og gjennom dagliglivets sosiale praksiser i de urbane rom vil bli vektlagt. Forståelse av landskap, materiell kultur og fortellinger som produkter av og medprodusenter i kulturvern, samfunnsplanlegging og sosiale praksiser utgjør et teoretiske utgangspunkt som søkes videreutviklet.

Ansvarlig: Ragnhild Sjurseike.

Om sosiale, mentale og romlige strukturer.

Fortsettelse av prosjektet: ”Kulturarv, kulturmøter og kulturell endring i en oljehovedstad”, slik det ble presentert i Rosenlund, Lennart (2000) *Social Structures and Change: Applying Pierre Bourdieu's Approach and Analytical Framework*. Working Papers from Stavanger University College, 85/2000. (Dr.philos thesis). Prosjektet tar utgangspunkt i Bourdieus analytiske rammeverk – begrepne om kapital, habitus og felt – og i korrespondansenalysen – og tegner opp en by (Stavanger) som gjennomgår en fundamental forandring i løpet av det siste kvartssekelet. Det gamle klassesamfunnet erstattes av et samfunn som mer og mer kan oppfattes som en flerdimensjonal størrelse. Det gamle endimensjonale hierarkiet erstattes gradvis av en sosial struktur som egentlig består av to hierarkier, en bygget på den økonomiske kapitalen, en på den kulturelle. I denne nye strukturen har arbeiderklassen minsket i relativ størrelse, mens mellomlagene og den dominerende klasse har vokst relativt. Gradvis vokser et nytt skille fram og som får større og større betydning, nemlig motsetningen mellom grupperinger med posisjoner der økonomiske kapitalen dominerer og de med posisjoner der den kulturelle kapitalen er den viktigste. Bourdieu kaller dette nye prinsipp for sosial forskjelliggjøring for kapitalsammensetning, eller kapitalstruktur. Det andre prinsippet for sosial forskjelliggjøring har i Bourdieus fått navnet kapitalvolum; ”summen” av økonomisk og kulturell kapital, som svarer til den gamle klasseskillet. I denne nye sosiale strukturen kan den nye økonomiske eliten kan beskrives som ”nyrike”. En stor del av dens medlemmer har vokst opp under beskjedne økonomisk og kulturelle forhold. Den nye kultureliten er barn av det gamle dannede borgerskapet. Prosjektet vil belyse hvordan de to prinsippene for sosialdifferensiering manifesterer seg i byen romlige organisering. Den gjør nemlig det!

Avsvarlig: Lennart Rosenlund

Prosjektet ”Gamle industristeder – konstituering og identitetsutvikling”

Prosjektet arbeider med forskjellige sider ved industristedets sosiologi; det vil si stedsstudie i et relasjonelt perspektiv. De nye industristedene var tidlig på 1900-tallet på mange felt fremst i moderniseringsprosessene. De voks gjerne frem i åpen spenning med tradisjonsbærende omkringliggende bygder. I en slik kontekst skulle industristeder langt borte fra etablerte tettsteder og byer håndtere både forholdet til omgivelsene og indre spenninger mellom samhold og konflikt. Mens industristedene ved etableringen for hundre år siden var fremst i det nye, finner samme stedene, gjerne lite forandret i det ytre, seg i vår tid igjen som modernitetens baktrupp, med de utfordringer i kollektiv identitetsforvaltning som det byr på. Empirisk materiale bli i særlig grad hentet fra Hardanger; med hovedvekt på Ålvik – Bjølvefossen i Kvam.

Ansvarlig: Erik Fossåskaret

Masterprosjekter:

Instituttet har et 5-årig studieløp innen Kunst- og kulturvitenskap. Dette er et tverrfaglig studium som forener humaniora og samfunnsvitenskap, og som ser kunsten og kulturen i et samfunnsperspektiv.

De første studentene ved masterstudiet tok eksamen våren 2008. Blant prosjektene finner vi problemstillinger knyttet til byutvikling og urbane landskap, verdens kulturarv, hybriditetsbegrepet og frivillige organisasjoner. For tiden er det 26 studenter tilmeldt masterprogrammet.

Det er for øyeblikket ingen doktorgradsprosjekter på fagområdet Kunst- og kulturvitenskap.

Samarbeid med andre fagmiljøer på feltet (nasjonale og internasjonale):

KOMMER SENERE*****

Eksempel på publikasjoner:

Fossåskaret, Erik 2008: ”Soga er saltet og sevja som kvar sjølvbyrg by og bygd må friska seg på”. Bruk av historie i omdømebygging. I *Heimen nr 2*

Fossåskaret, Erik 2007: ”... et mønstergyldig anlegg.” Bjølvefossen henta sentral norsk 1900-tals arkitektur til Kvam. I *Årboka for Kvam Sogelag*.

Fossåskaret, Erik 2006: Statkraft vil bruke titals millionar kroner på å rive nasjonale kulturminne. I *Kulturarven, mars 2006*

Fossåskaret, Erik 2006: Vestlandssamfunnet i dag. I *Vestlandets Historie*, bind 2, Vigmostad & Bjørke/Fagbokforlaget

Fossåskaret, Erik 2003: Sigerens tap. Lokal religionshistorie skreven som krigssoge. I Tone Lund-Olsen og Pål Repstad (red.): *Forankring eller frikopling? Kulturperspektiver på religiøst liv i dag*. Høgskoleforlaget

Fossåskaret, Erik 2003 Slusk, slagg og Sjostakovitsj”, i *Kulturforskning*, Universitetsforlaget

Fossåskaret, Erik 2001: Kvinner i industristadens maskuline scenografi. I *Årboka for Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek*, 2001

Fossåskaret, Erik 1999: *Ferrolfolket ved fjorden. Globale tema i lokal soge. Bjølvefossen – Ålvik – Hardanger*. Red. saman med Frode Storaas. Nord4

Fossåskaret, Erik 1998 Ålvik – bygda mellom bedrift og byråsjef”, i *Årboka for Hardanger Folkemuseum og Hardanger Historielag* 1998

Fossåskaret, Erik 1996: Fridom, frykt, formaning under faner, flagg og fakler.” i Inge Eidsvåg (red.): *Demokrati og fredelig konfliktløsning*. Universitetsforlaget

Myhre, Lise Nordenborg 2006: Monuments to landscape: landscape to monuments. The context of visual imagery (medforfatter: Richard Bradley, University of Reading) *TAPA*: 101-112. Santiago de Compostella, Instituto de Estudios Galegos Padre Serminent.

Myhre, Lise Nordenborg 2004: *Trialectic Archaeology. Monuments and Space in South West Norway 1700-500 BC*. Stavanger, AmS- Skrifter 46.

Myhre, Lise Nordenborg 2003. The ship as symbol in prehistory of Scandinavia and Southeast Asia (medforfattere: Cris Ballard, The National University of Australia, Richard Bradley, University of Reading, Meredith Wilson, The national University of Australia). *World Archaeology* Vol. 35/3:385-404. London, Routledge.

Myhre, Lise Nordenborg 2003: Early Bronze Age in Southwest Norway seen in a third way perspective. *Oslo Archaeological Series* Vol.1:186-197. Universitetet i Oslo.

Myhre, Lise Nordenborg 2002: Sailing through stone: carved ships and rock faces at Revheim, Southwest Norway (medforfattere: Richard Bradley, University of Reading, Andrew Jones. University of Southampton, Hannah Sacht, University of Leicester) *Norwegian Archaeology Review* Vol.35/2:109-118. London, Routledge.

Rosenlund, L 2008: Social Structures and their Transformations. *Sosiologisk årbok, nr 1, 08*

Faber, S. T., Prieur, A., Rosenlund, L., Skjøtt-Larsen, J. 2008: Aalborgs symbolske geografi. I Henriksen, Jacobsen, Prieur: *Sociologiens Rum*. Aalborg.

Rosenlund, L 2002a: Regelmessigheter i den postmoderne uorden – om sosiale og mentale strukturer. I *Sosiologi i dag, Vol 32.1-2* (Eng. Title: Regularities in the Postmodern Disorder – On Social and Mental Structures).

Rosenlund, L 2002b: Pierre Bourdieu on a Visit to Stavanger. I *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift, nr 2*

Rosenlund, Lennart 2000a *Social Structures and Change: Applying Pierre Bourdieu's Approach and Analytical Framework*. Working Papers from Stavanger University College, 85/2000. (Dr.philos thesis).

Rosenlund, Lennart 2000b: Cultural Changes in a Norwegian Urban Community: Applying Pierre Bourdieu's Approach and Analytical Framework. I Derek Robbins. (ed): *Pierre Bourdieu*, London : Sage.

Rosenlund, Lennart 2000c: Cultural Change in Norway: Cultural and Economic Dimensions. *International Journal of Contemporary Sociology, October 2000*.

Rosenlund, Lennart 1998: Sosiale strukturer og deres metamorfoser. I *Sosiologisk tidsskrift 1998, nr 1-2*. (Eng. title: "Social Structures and their Metamorphosis".)

- Sjurseike, Ragnhild 2004: Resi, H. G. og Sjurseike, R.: Eine kaiserzeitliche Brandbestattung mit dreifacher Waffenausstattung aus Åshaugen, Vestfold, Norwegen. *The 51st Sachsensymposium*, Leuven, Belgium.
- Sjurseike, Ragnhild 2004: Hvem fanget hvalen? Med feministisk blikk på gjenstand, arbeidsdeling og kjønn i eldre steinalder. *AmS-Varia* 41
- Sjurseike, Ragnhild 2003: Vikingene på Lygre: Bønder og globetrotter. *Årbok for Dalane*, nr. 15
- Sjurseike, Ragnhild 2000: En romertids gravplass under prestegårdshagen? *Fra Haug ok heidni* nr.3
- Sjurseike, Ragnhild 1998: Håndbok i skjøtsel av automatisk fredete arkeologiske kulturminner. I Informasjonsblader til "Riksantikvarens informasjon om kulturminner".
- Sjurseike, Ragnhild 1997: Strategi for norsk steinalderforskning frem mot år 2000. *Universitetets oldsaksamlings årbok 1995/1996*
- Sørby, Hild 2007: Folkets elegante arkitekt. *Arkitektur i Norge. Årbok 2007*
- Sørby, Hild 2005: Den norske arkitekturhistoriens historiografi. *Kunst og kultur*, 4/2005
- Sørby, Hild 2004: Vill pragmatisme. *Arkitektur i Norge. Årbok 2004*
- Sørby, Hild 2003: Stilkopi, gjendiktning eller kontrast? *Fortidsvern* nr. 3
- Sørby, Hild 2002: Funksjonalistisk arkitektur i Stavanger. *Stavanger Museums årbok 2001*
- Sørby, Hild 1998: Ferdighus – 1900-tallets byggeskikk. *Maihaugen, Årbok 1998*
- Sørby, Hild 1992: *Klar-ferdig -Hus*, Ad Notam Gyldendal, Oslo